

kürt halkı barışın öznesidir

RIDVAN TURAN

ABD emperyalizmi Ortadoğuda uzun yıllara varan bir işgal savaşı sürdürdü. 1. Körfez savaşından bu yana geçen süre içinde Saddam iktidarını devirmekle kalmadı, aynı zamanda suçsuz 1 milyondan fazla insanın ölümüne neden oldu. Ardi arkası gelmez işkencelerle, insan hakları ihlalleriyle, tecavüz ve toplu katliamlarla bölge halklarının geleceğini kararttı. Böylesine kanlı bir savaşı başlatan ve yürüten neoconlar ortak oldukları şirketler vasıtasıyla gerek yeraltı kaynaklarının yağmalanması, gerek olağanüstü miktarlarda silah ticaretiyle ve gerekse de yakılıp yıkılmış olan Irak'ın yeniden imarı üzerinden kasalarını doldurdular. Dün Ortadoğu politikalarının ana eksenini önleyici savaş doktriniyle –olmayan– kitle imha silahları sayesinde Irak'la savaş üzerinden kuran ABD bugün bölgede yeni bir konsept oluşturma sürecindedir. Bu sürecin stratejik hedefi Irak'ta kurulmuş olan statükonun ABD lehinde devam ettirilmesi, deyim yerindeyse bir "Amerikan barışının" tesis edilmesidir. Bu durum elbette ABD'nin halkların çıkarına bir çözüm ya da istikrar yanlısı olduğu anlamına gelmez. Dün ABD'nin Ortadoğudaki hegemonyasının önemli engellerinden biri Saddam rejimiydi. Kuveyt'in işgaliyle başlayan ve giderek petrolü avro üzerinden pazarlayan Saddam çizgisinin devrilmesi ABD açısından bir zorunluluktu. Bu süreç ABD başlangıçtaki hedefle-

rine ulaşamamış da olsa (ciddi bir batağa saplanmış ve İran meselesini çözememiş de olsa) yaklaşık öyle gerçekleşti. Dün hegemonyanın kurulması gerekmekteydi, bugün ise sürdürülmesi gerekiyor. Dün tek araç savaş ve çatışmaydı. Bugün bu araç ortadan kalkmamakla birlikte savaş ve çatışma dışı yöntemler daha öne geçmiş durumda. İran'la yürütülmeye çalışılan diplomasi yalnızca ABD'nin bir İran savaşını şu an göze alamıyor olmasından değil aynı zamanda bu yeni sürecin gerekleri nedeniyle. Hatta İsrail'in dahi yeni dizilişte fonksiyonları bir önceki süreçten farklılıklar içermektedir. Dün ABD'nin bölgedeki varlığının teminatı olan, aynı zamanda işbirlikçi Arap diktatörlüklerinin teminatı olan İsrail bugün az çok bir fonksiyon kaybı yaşamaktadır. Türk hükümetinin İsrail'e yaklaşımlarını hatta İsrail'in savaş suçu işlediğine dair BM İnsan Hakları Konseyi kararını bu durumdan bağımsız ele almamak gerekir.

ABD şu an Irak'ta yaptığının bir benzerini Afganistan'da yapmaya başlamış, savaşın eksenini Afganistan'a çevirmiştir. ABD'nin Afganistan politikalarının özünde Taliban'ı alt etmekten çok orada etkin bir güç bulundurarak Rusya ve Çin'e karşı bölge kaynakları üzerinde bir söz hakkı elde etmek, uzun vadede de hegemonya sağlamak yatmaktadır.

ABD'nin yeni Ortadoğu politikaları kuşkusuz

Türk devleti bu güne kadar Kürt sorunu karşısında geleneksel inkar ve imha siyasetini dayatmıştı. ABD istihbaratının desteğiyle yapılan son sınır ötesi hareketin fiyaskoyla sonuçlanması ve yerel seçimlerde DTP'nin bölgeden aldığı destek bu geleneksel siyasetin iflasının da deklarasyonu olmuştur. Kürt özgürlük hareketini askeri olarak yok edemeyen devlet açısından da reel yönelim, ABD desteği ve yeni konseptin rüzgarını arkasına alarak bu sorunun kendisine ayakbağı olmasından kurtulmak biçimindedir. Bu nedenle açılım adı altında yapılan görüşmeler Bağdat, Erbil, Ankara arasında cereyan ederken Kürt halkının temsilcileriyle görüşülmemiştir bile.

Türkiye devletine de yeni görevler yüklemektedir. Dün esas eksenini savaş ve çatışma olan ABD politikaları nasıl bölgede bu politikalara eklenen bir Türkiye dış politikasını koşullamışsa (Türkiye üzerinden sağlanan lojistik, teskere süreçleri, İran'la, Suriye'yle gerilen ilişkiler) bugün de yeni duruma göre yeni politikalar öngörülmektedir. ABD açısından kurduğu yeni statükonun devamında ilk yapılması gereken şey, yıpranan ABD imajını tazeleyebilmektir. Bu noktada Türkiye'ye düşen görev bölge ülkeleriyle iyi ilişkiler kurmak ve statüko açısından en önemli tehdit unsuru olan Kürt sorununun sorun olmaktan çıkarılmasıdır. ABD bu sorunun bir biçimde ve belli bir vadede aşılmasını dayatmaktadır. Politikalarıyla bu sürecin içeriğini doldurma görevi ise Türk hükümetine düşmektedir.

Türk devleti bu güne kadar Kürt sorunu karşısında geleneksel inkar ve imha siyasetini dayatmıştı. ABD istihbaratının desteğiyle yapılan son sınır ötesi hareketin fiyaskoyla sonuçlanması ve yerel seçimlerde DTP'nin bölgeden aldığı destek bu geleneksel siyasetin iflasının da deklarasyonu olmuştur. Kürt özgürlük hareketini askeri olarak yok edemeyen devlet açısından da reel yönelim, ABD desteği ve yeni konseptin rüzgarını arkasına alarak bu sorunun kendisine ayakbağı olmasından kurtulmak biçimindedir. Bu nedenle açılım adı altında yapılan görüşmeler Bağdat, Erbil, Ankara arasında cereyan ederken Kürt halkının temsilcileriyle görüşülmemiştir bile.

ABD planına eklenen Türkiye politikalarının gereği olarak dışişleri bakanı ve başbakan birbiri ardına İran'dan Suriye'ye, Bosna'dan Güney Kürdistan'a ziyaretler düzenlemektedir. Bu ziyaretler bir yandan bu planın açıklanmasını, Kürt özgürlük hareketinin tasfiyesini hedef alırken bir diğer yandan da bu ülkelerle önemli ticari anlaşmaları hedeflemektedir. Bakü-Tiflis-Ceyhan ve Nabucco projeleri konuşulmaktadır. Türkiye elde ettiği bu olanağı bölgesel güç olma politikaları çerçevesinde değerlendirmeye çalışmakta, enerji yolları üzerinde söz hakkına sahip

olmak istemektedir. Bölgesel güç olmak ve enerji yollarının denetimine sahip olmak AB ile kurulacak ilişkinin niteliğini de belirleyebilir. Yani Türk devleti iddia edildiği gibi rotayı batıdan doğuya çevirmiş değildir. Yalnızca batıya ilerlemenin yolunun doğudan geçtiğini görmüştür.

İsrail’le yaşanan gerilimin özünde ise, yeni konsept gereği Ortadoğu halklarıyla yakınlaşma politikalarının önemli derecede yer aldığı unutulmamalıdır. Ancak Türkiye-İsrail ilişkisinin doğası hâlâ ve herşeye rağmen stratejiktir ve iki ülke ilişkileri bundan çok daha beter süreçleri görmüş ama pratikte ne Türkiye İsrail’den ne de İsrail Türkiye’den vazgeçmiştir.

Hükümet Kürt sorununun çözümünü de yukarıdaki çerçevede ele almıştır. Bugün bu çözümün eşit haklı bir barışa yönelik olmadığı daha açık olarak görülmektedir.

Hükümet, Kürtsüz başlattığı süreci Kürtsüz devam ettirmek istemiştir. Ne zaman ki Öcalan’ın çağrısıyla barış grupları Habur’dan giriş yapmıştır, o zaman Kürtlerin bu sürece müdahil olduğu ve olmaya devam edeceği gerçeği, hükümeti işletmeye çalıştığı planda zor durumda bırakmıştır. Oysa Kürt halkının tutumu barışa ve demokrasiye olan özelemlerinin göstergesinden başka birşey değildir. Hükümet bu vesileyle süreci kesintiye uğratmakla kalmamış aynı zamanda giderek dozu artan bir biçimde DTP’yi ve Kürtleri suçlamayı sürdürmüştür. Barışın öznesi olan Kürt halkını ve DTP’yi faşist saldırganlar sürü-

süyle baş başa bırakmış, adeta lince provakatif bir ortam sağlamıştır. Esasen hükümet bu işin arkasında duracak bir basirete sahip değildir DTP’yi suçlamasının arka planında da bu yatmaktadır.

Bugün hükümet bu işin arkasında duramamış ve inisiyatif milliyetçilerin eline geçmiştir. Bu durum gerek barış hedefimiz açısından gerekse Kürtler ve demokrasi güçleri açısından tehlikelidir. Demokrasi güçleri uyanık olmalıdır. Hükümet bu konuda irade gösterememiş olduğu gibi milliyetçi kesimler ve asker ile uzlaşma arayışına girmiştir.

“İrticayla mücadele eylem planı” denen belge siyasi tarih açısından skandal niteliğindedir. Elbette bu belgenin hükümetin açılım konusunda sıkıştırılmaya başlandığı bir dönemde ortaya çıkması da oldukça manidardır. Planın aslı ortaya çıkmıştır. Genelkurmay başkanının dediği gibi bunun bir kağıt parçası olmadığı açıkça ortaya çıkmıştır. Bu genelkurmayın emir komuta zinciri içinde bir albay tarafından kaleme alınmış bir plandır ve içeriği korkunçtur. Plan güvenlik kurumu olan ordunun bu ülkede yaşayanları nasıl birbirine düşüreceğinin, halkın nasıl huzurunun kaçırılacağı ve nihayetinde seçimle işbaşı yapmış olan hükümetin nasıl alaşağı edileceğinin planıdır. Ancak planın çok önemli bir kısmı Kürtlere yöneliktir. Sınıra yakın kesimlerde halkın nasıl rahatsız edileceği, DTP’nin nasıl sıkıştırılacağı ayrıntılı olarak kaleme alınmıştır. Elbet-

“İrticayla mücadele eylem planı” güvenlik kurumu olan ordunun bu ülkede yaşayanları nasıl birbirine düşüreceğinin, halkın nasıl huzurunun kaçırılacağı ve nihayetinde seçimle işbaşı yapmış olan hükümetin nasıl alaşağı edileceğinin planıdır. Ancak planın çok önemli bir kısmı Kürtlere yöneliktir. Sınıra yakın kesimlerde halkın nasıl rahatsız edileceği, DTP’nin nasıl sıkıştırılacağı ayrıntılı olarak kaleme alınmıştır. Hükümet de DTP’ye karşı bu planda yazılı olanları neredeyse harfiyen uygulamaya başlamıştır. Yani hükümet kendisi için demoktrattır, kendisi için askeri vesayete karşıdır. Ancak bu karşı olma durumunun genelkurmay başkanını görevden alacak boyutta olmadığı (buna cesaret edilemediği) ve bu iki kesim arasında bir anlaşmanın var olduğu da açıktır.

te demokrasi açısından bu tür bir durum kabul edilemez. Hükümet de böyle demekle birlikte esasen DTP’ye karşı bu planda yazılı olanları neredeyse harfiyen uygulamaya başlamıştır. Yani hükümet kendisi için demoktrattır, kendisi için askeri vesayete karşıdır. Ancak bu karşı olma durumunun genelkurmay başkanını görevden alacak boyutta olmadığı (buna cesaret edilemediği) ve bu iki kesim arasında bir anlaşmanın var olduğu da açıktır. Yani aslında Şemdinli sürecinde gideceği yere kadar götürülecek olan soruşturma nasıl genelkurmayla ulaşamamışsa, nasıl birkaç astsubayla sonuçlandırılmışsa ve dahası hükümet kendi savcısının arkasında nasıl durma cesaretini gösterememişse durum şu anda o durumu andırmaktadır. O nedenle vehamet iki kat artmaktadır. Söz konusu olan Kürt muhalefeti olunca birbirine karşıtmış gibi görünen iki kesim tam bir uyum içinde çalışabilmektedir.

Sol sosyalist güçler bu sürecin başından bu yana ya açılım sürecinden birşey çıkmaz diyerek ya da artık bu sorun çözülmüştür diyerek sürece seyirci kalmıştır. Her iki durumda da inisiyatif AKP’nin eline terk edilmektedir. Ulusal sol kesimler yaşanmakta olan süreci bir ABD projesi olarak ele almakta ve bu nedenle de tam karşısında yer almaktadırlar. Kürt sorununun çözümüne ilişkin bir sürecin başlatılması bir ABD projesi olsa da, ABD’yi böyle bir politika üretmeye iten neden TC’nin Kürt özgürlük hareketini yenememiş olması ve bu nedenle Kürt özgürlük hareketinin ABD’nin bölgesel çıkarları açısından tehdit oluşturmasıdır. Kürt özgürlük hareketi yenilmiş olsaydı doğal olarak böyle bir sorun olmayacaktı. Bu nedenle şu anda esas olan bu sürecin içinin nasıl doldurulacağıdır. Dolayısıyla bizim açımızdan sorun Kürt sorununun demokratik çözümü için çalışmak, mücadele etmektir. SDP bu konudaki ısrarını sürdürecektir ve bu mücadelenin önemli bir aracı olarak DBH çalışmalarına ağırlık verecektir.